

Rapportage landelijke belangenbehartiging

Derde kwartaal 2017 incl. formatieperiode

Voor u ligt de rapportage landelijke belangenbehartiging van KBO-PCOB over het derde kwartaal van 2017 inclusief de formatieperiode. We hebben hiervoor gekozen omdat het regeerakkoord een goede afronding is van alle werkzaamheden verricht in het derde kwartaal. Via verschillende lobby- en mediakanalen hebben we de punten van het Manifest Waardig Ouder Worden geagendeerd met als doelstelling dat deze punten in het regeerakkoord zouden worden opgenomen.

Algemeen

Regeerakkoord

In de afgelopen maanden hebben we verschillende acties ondernomen om het Manifest Waardig Oud Worden te agenderen met als doel opname in het regeerakkoord:

- We hebben verschillende keren informeel gesproken met het ministerie van VWS
- We hebben in de Kamer gesprekken gevoerd onder meer met de onderhandelende partijen
- We hebben in de formatieperiodes de media gezocht onder meer met een open brief aan de onderhandelaars

Het resultaat is dat veel onderdelen van het Manifest zijn opgenomen in het regeerakkoord. Een belangrijk resultaat.

Daarnaast hebben we in het derde kwartaal samen met meer dan twintig organisaties van ouderen, mantelzorgers en zorgaanbieders gepleit voor een coördinerend minister voor Ouderen en Maatschappij. De gezamenlijke organisaties hebben hiertoe met elkaar een programma opgesteld met belangrijke aandachtspunten. KBO-PCOB was trekker op het dossier wonen en betrokken bij het dossier zorg. KBO-PCOB zal in november samen met de Patiëntenfederatie namens de betrokken organisaties dit pleidooi aanbieden aan de nieuwe bewindspersonen.

Overigens analyseerden de belangenbehartigers de begroting 2018 en het regeerakkoord (een weergave hiervan vindt u hier: <https://www.kbo-pcob.nl/nieuws/beschouwing-regeerakkoord-waardering-en-zorg/>).

Koopkracht

Koopkrachtonderzoek

KBO-PCOB agendeerde actief het koopkrachtonderzoek in Den Haag. We hebben de resultaten gedeeld en schriftelijke vragen ingestoken bij enkele politieke partijen.

Geen verhoging eigen risico

Gedurende de formatieproces kwam het signaal naar buiten dat het eigen risico verhoogd zou worden. Dit werd bevestigd bij het verschijnen van de begroting 2018. KBO-PCOB heeft via verschillende kanalen (incl. media) laten horen dat dit niet acceptabel was. De dag na Prinsjesdag werd besloten het eigen risico te bevriezen.

Meer aandacht voor lokale lasten als onderdeel van koopkrachtbeleid

KBO-PCOB was de initiatiefnemer van een onderzoek naar de impact van de lokale lasten op de portemonnee van senioren. FASv, KNVG, NOOM en NVOG sloten ook aan. De verschillen tussen gemeenten bleken op te lopen tot honderden euro's per jaar: van 395 euro voor huishoudens met een laag inkomen tot 807 euro voor huishoudens met een hoog inkomen. De onderzochte lokale lasten vielen in Amsterdam het laagst uit. In de gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Hulst en Almelo zijn senioren minder goed af. We vroegen het nieuwe kabinet en gemeenten een bindend convenant af te sluiten over lagere eigen betalingen. Het onderzoek leidde tot veel aandacht in de media en er werden vragen gesteld in de Tweede Kamer. Inmiddels is ook een schriftelijk overleg gestart. In het regeerakkoord is inmiddels opgenomen dat er een regeling met een abonnementstarief komt voor de Wmo.

Tweede Kamer deelt zorgen KBO-PCOB zware beroepen

Alle Kamerfracties maakten zich in september zorgen over werknemers in zware beroepen. Daarmee deelden ze de bezorgdheid van KBO-PCOB. Er zijn verschillende oplossingen om mensen langer gezond te kunnen laten doorwerken. De nieuwe regering moet er wel snel mee aan de slag. Op 20 september debatteerde de Tweede Kamer met toenmalig staatssecretaris Jetta Klijnsma over vervroegd pensioen voor zware beroepen. Op basis van de motie-Voortman (GroenLinks) verzocht de Kamer de staatssecretaris eerder al om tot definities te komen voor zware beroepen. De staatssecretaris vertelde de Kamer nu dat dit niet gelukt is. Klijnsma vindt dat 'definities geen oplossing bieden'. Daarom spoort zij werkgevers en werknemers aan om duurzame inzetbaarheid te vergroten. De staatssecretaris zei dat het aan een nieuw kabinet is om oplossingen te bieden voor de groep werknemers met zware beroepen. KBO-PCOB zal dit gericht monitoren.

Meldpunt Ouderenwerkloosheid

KBO-PCOB riep het meldpunt Ouderenwerkloosheid in het leven omdat wij ons zorgen maken over de hoge ouderenwerkloosheid en de financiële gevolgen daarvan voor senioren. In september publiceerden we een tussenstand. Een aantal feiten:

- De groep werkzoekende respondenten is gemiddeld lang aan het zoeken: 23% korter dan een jaar, 34% tussen één en twee jaar en maar liefst 43% langer dan twee jaar.
- Het gemiddeld aantal sollicitaties is 150, met uitschieters naar de 2000 brieven en mails. De respondenten zijn gemiddeld 4 keer op gesprek geweest. 27% van de ondervraagden is helemaal nooit op gesprek uitgenodigd.
- 77% is ervan overtuigd dat hun leeftijd in hun nadeel werkt.
- Een grote groep van 45% ziet een kloof tussen de eigen werkervaring en de eisen die er nu gevraagd worden

De resultaten hebben veel media-aandacht gegenereerd. Er zijn mondelinge vragen gesteld in de Tweede Kamer door de SP. Het meldpunt is open tot 1 december. De eindresultaten worden t.z.t. aangeboden aan de nieuwe minister. De media-aandacht heeft ook geleid tot een afspraak met MKB-Nederland.

Zorg, wonen en welzijn

Wijkverpleegkunde

In de afgelopen maanden was er veel aandacht voor wijkverpleegkunde. De toenemende werkdruk en de mogelijke bezuinigingen leiden voortdurend tot nieuwe discussies. KBO-PCOB volgde de discussie nauwgezet en liet met regelmaat een helder signaal horen in Den Haag, alleen of in een coalitie.

Samen met de Patiëntenfederatie Nederland en Per Saldo stelde KBO-PCOB in juli in een brief aan de Tweede Kamer dat kwaliteit en keuzevrijheid voorop moeten staan bij de

contractering van wijkverpleging. Er blijft nog steeds een belangrijke omslag in het denken nodig bij de contractering. De behoefte van cliënten en de kwaliteit van de wijkverpleging moeten het vertrekpunt zijn in plaats van de bekostiging. Samen met de andere organisaties gaven we drie belangrijke aandachtspunten mee:

1. Geef mensen goede keuze-informatie over wijkverpleging
2. Informeer mensen vooraf over welke wijkverpleging vergoed wordt
3. Zorg dat wijkverpleging in samenhang met andere zorg wordt ingekocht

Kort na het verschijnen van het regeerakkoord hebben we ook onze zorgen geuit over de mogelijke nieuwe bezuinigingen op de wijkverpleegkunde. Deze zorgen werden breed gedragen en inmiddels lijken deze bezuinigingen te zijn teruggedraaid tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen.

Zeven verbetervoorstellen goede zorg

Goede zorg voor oudere patiënten is nog lang geen realiteit, dat bleek opnieuw in juli uit onderzoek door Investico en berichtgeving in het AD en de Groene Amsterdammer. Het aantal 65-plussers op de Spoedeisende Eerste Hulp neemt fors toe. KBO-PCOB deed zeven verbetervoorstellen aan de politiek om betere zorg voor ouderen te realiseren:

1. Meer aandacht voor preventie en vroegsignalering
2. Betere monitoring door de huisartsenpraktijk
3. Goede doorverwijzing en afstemming huisartsenpost
4. Voldoende opname- en herstelbedden
5. Wijkverpleging: één aanspreekpunt
6. Multidisciplinaire samenwerking
7. Seniorvriendelijke Eerste Hulp

KBO-PCOB is lid Alliantie Nederland Rookvrij

Roken is de belangrijkste vermijdbare oorzaak van ziekte en overlijden. In Nederland sterven elk jaar meer dan 20.000 mensen aan de gevolgen van roken en meerroken. De Alliantie Nederland Rookvrij wil dit voorkomen door opgroeiende kinderen te beschermen. Ook grootouders hebben hier een rol in. KBO-PCOB is lid geworden van deze alliantie met ruim 100 leden. Op korte termijn verkennen we hoe we hier invulling aan geven met de partners.

Behoud van collectiviteiten

Er heeft overleg plaatsgevonden over het behoud van collectieve zorgverzekeringen met VNO-NCW. Op basis van dit overleg wil VNO-NCW het behoud van collectiviteiten met ons agenderen en borgen naar een nieuw kabinet. Op korte termijn vindt een nieuw overleg plaats om verdere samenwerking te verkennen.

Keurmerk Seniorvriendelijk Ziekenhuis

Het keurmerk Seniorvriendelijk Ziekenhuis stimuleert ziekenhuizen in Nederland bewust werk te maken van het tot stand brengen van een kwaliteitsverbetering bij de zorg voor oudere patiënten. Dit jaar werkte 93 procent van de Nederlandse ziekenhuizen mee aan het door KBO-PCOB uitgevoerde kwaliteitsonderzoek. Van de 114 ziekenhuislocaties kreeg uiteindelijk 55 procent van de locaties van ons het keurmerk, tegenover 51 procent van de locaties in 2015. De resultaten worden benut in het overleg met het ministerie en we zullen Kamerleden uitnodigen de seniorvriendelijke ziekenhuizen te bezoeken met KBO-PCOB.

Vitamine D

Het Reumafonds, KNMP en KBO-PCOB hebben in een brief aan het ministerie van VWS erop gewezen dat de door het Zorginstituut geadviseerde kostenbesparing op goedkope en bewezen effectieve medicijnen zoals paracetamol, kalktabletten, foliumzuur en vitamine D zal leiden tot meer zorguitgaven voor (op korte termijn) de patiënt en (op langere termijn) de

samenleving en tot een verslechtering van de kwaliteit van leven van ouderen en van mensen met reuma. Deze medicijnen vragen om begeleiding om therapietrouw te bevorderen en adequate medicatiebewaking. Inzet is een gesprek met het ministerie.

Ondervoeding van ouderen geagendeerd in de Tweede Kamer

Ondervoeding van ouderen is een serieus probleem waar meer aandacht voor moet komen. Bewustwording bij ouderen, hun omgeving en bij mantelzorgers moet ertoe leiden dat ondervoeding tijdig wordt herkend. Dat was de kern van de inbreng van KBO-PCOB bij het rondetafelgesprek over ondervoeding in de Tweede Kamer.

Noodklok voor slechtzienden

KBO-PCOB, patiëntenorganisaties en artsenorganisaties luidden in oktober de noodklok omdat zorgverzekeraars te weinig geld beschikbaar stellen voor helende ooginjecties. Per jaar worden in Nederland ongeveer 235.000 behandelingen met ooginjecties verricht bij ruim 50.000 personen met netvliesafwijkingen. Oogartsen schatten dat ongeveer 30% van deze patiëntengroep een duurdere ooginjectie nodig heeft. Door het onthouden van de juiste behandeling verliezen duizenden mensen het gezichtsvermogen. De maatschappelijke gevolgen zijn groot: verlies van zelfstandigheid, verlies van werk en hoge kosten voor begeleiding, hulpmiddelen, revalidatie en verpleeghuiszorg. Deze berichten hebben geleid tot Kamervragen.

Zingeving

Geestelijke verzorging in het pakket

Via een ingezonden artikel in Trouw pleitte KBO-PCOB deze zomer voor het opnemen van geestelijke verzorging in het basispakket. Nu wordt een financieel onderscheid gemaakt tussen zingeving enerzijds en religie en spiritualiteit anderzijds. Een onderscheid dat op papier makkelijk te maken is, maar dat in de dagelijkse werkelijkheid niet werkbaar is. Op basis hiervan hebben we Kamerleden geïnformeerd over de bestaande drempels.

Gezondheidscentrum Levinas, KBO-PCOB, stichting LOC en de Vereniging van Geestelijke Verzorgers in Zorginstellingen (VGVZ) hebben in het verlengde hiervan Tweede Kamerleden uitgenodigd eind oktober een werkbezoek te brengen aan gezondheidscentrum Levinas in Rotterdam. Tijdens dit bezoek informeerden wij hen over het belang van geestelijke verzorging in de eerstelijns. CDA en D66 waren aanwezig bij dit bezoek. In januari zal de SGP op bezoek komen.

Verpleeghuiszorg

Van de ouderen in tehuizen komt 70% niet dagelijks buiten. En 25% zelfs zelden tot nooit. Dit bleek uit een rapport over de verpleeghuiszorg van het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP). In diverse media agendeerde KBO-PCOB haar zorgen en pleitte voor meer mensgerichte verpleeghuiszorg. Enkele weken later kwam de SCP met een tweede rapport naar de beleving van de bewoners in verpleeghuizen. Acht van de tien bewoners van verpleeghuizen zijn positief over de manier waarop ze worden verzorgd. Zes van de tien ondervraagden zeggen gelukkig te zijn, één van de tien voelt zich ongelukkig. Maar de verzorging gebeurt vaak te gehaast en er is weinig tijd voor levensvragen of ander persoonlijk contact. Ook lukt het vaak minder goed om een vertrouwensband met het personeel op te bouwen, schrijft het rapport. Wederom zocht KBO-PCOB de media met als oproep om meer aandacht en tijd vrij te maken voor contact, zingeving en geestelijke zorg. Ook zouden er meer activiteiten moeten worden georganiseerd. Het signaal weegt mee in de lopende lobby rond een betere verpleeghuiszorg.

Palliatieve zorg in de wijkverpleging

Op 27 september debatteerde de Tweede Kamer met staatssecretaris Van Rijn over palliatieve zorg in de wijkverpleging. Aanleiding was onderzoek door RTL Nieuws waaruit bleek dat tientallen mensen per jaar niet thuis kunnen sterven door gebrek aan juiste zorg. KBO-PCOB heeft grote zorgen. 86% van de ouderen weet niet of hij/zij thuis kan sterven en 76% is bezorgd over de mogelijkheden voor stervensbegeleiding en pijnbestrijding in laatste levensfase. Er is dus actie nodig vanuit een nieuw kabinet. Deze mening bleek ook in de Kamer te leven. KBO-PCOB heeft dit vele malen geagendeerd en kijkt uit naar de resultaten van het onderzoek van de Nederlandse Zorgautoriteit. In onze contacten met het ministerie nemen we het onderwerp structureel mee.

Veiligheid

Financiële misbruik van ouderen

De afgelopen maanden heeft KBO-PCOB overleg gevoerd met het ministerie van VWS over het beter toerusten van vrijwilligers in het herkennen en melden van financieel misbruik van ouderen. Deze vorm van ouderenmishandeling komt helaas nog te vaak voor. Vrijwilligers van KBO-PCOB komen veel bij ouderen thuis en signaleren soms zaken waar ze niet goed raad mee weten. Door het helpen van mensen met hun administratie, het invullen van de belastingaangifte en de gesprekken die ouderenadviseurs hebben kunnen ze inzicht krijgen in de persoonlijke situatie van de mensen en zijn daardoor in een positie om financieel misbruik te signaleren. KBO-PCOB organiseerde in samenwerking met het ministerie van VWS bijeenkomsten voor deze vrijwilligers en mantelzorgers. Daar hoorden zij welke signalen duiden op financieel misbruik, waar risico's zitten en hoe te handelen bij een 'niet pluis' gevoel.

Valpreventieweek 2017

Tijdens de Valpreventieweek van 2 t/m 8 oktober werd in samenwerking met VeiligheidNL aandacht gevraagd voor het voorkomen van een val. Rond onze voorlichtingsactiviteiten hebben we ook de publiciteit gezocht.

Veilige toegang tot (zorg) woningen

Senioren blijven steeds vaker tot op hoge leeftijd thuis wonen. Wie aan huis zorg of verpleging nodig heeft kan dat krijgen. Maar hoe zorgen senioren ervoor dat zorgverleners binnen kunnen komen, wanneer zijzelf niet (meer) in staat zijn de deur te openen? KBO-PCOB en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) willen dat dit in ieder geval veilig gebeurt. In een oproep zijn gemeenten, zorgaanbieders en woningbouwcorporaties opgeroepen om samen met bewoners veilige gecertificeerde oplossingen te bieden. Dit heeft ook tot publiciteit geleid in het AD.

Digitalisering

KBO-PCOB lid van ECP

ECP | Platform voor de InformatieSamenleving is een onafhankelijk en neutraal platform waarin overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties samenwerken en kennis uitwisselen over de impact op en verantwoorde toepassing van nieuwe technologieën in de Nederlandse samenleving. KBO-PCOB is lid geworden van dit netwerk met als doel het belang van digivaardigheid van senioren te agenderen.

Begrotingsbehandeling

KBO-PCOB heeft gereageerd de begroting Rijksdienst en Wonen. Hierbij hebben we aangegeven dat het digitaal toewijzen van een woning niet werkt voor een grote groep senioren. Zeker als er alternatieven ontbreken, zoals bijvoorbeeld een vangnet of familie, is dit voor hen een onmogelijke opgave. KBO-PCOB vindt dat digitalisering niet mag leiden tot het vergroten van problemen van (veelal kwetsbare) mensen bij het zoeken naar een geschikte woning om zelfstandig te kunnen blijven wonen. Enkele Kamerleden hebben aangegeven dat zij het zullen agenderen bij het nieuwe kabinet.

Betalingsverkeer

Het beschikbaar houden van contant geld is belangrijk voor senioren. Veel senioren betalen bij voorkeur cash. De beschikbaarheid staat onder druk doordat veel banken filialen sluiten en geldautomaten weghalen, onder andere vanwege toename van het aantal plofkraken. KBO-PCOB wijst in het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB) op het belang voor senioren van de geldautomaten. Dit heeft geleid tot een klankbordgroep die het transitieproces gaat begeleiden van de samenvoeging van geldautomatennetwerken van de drie grootbanken.